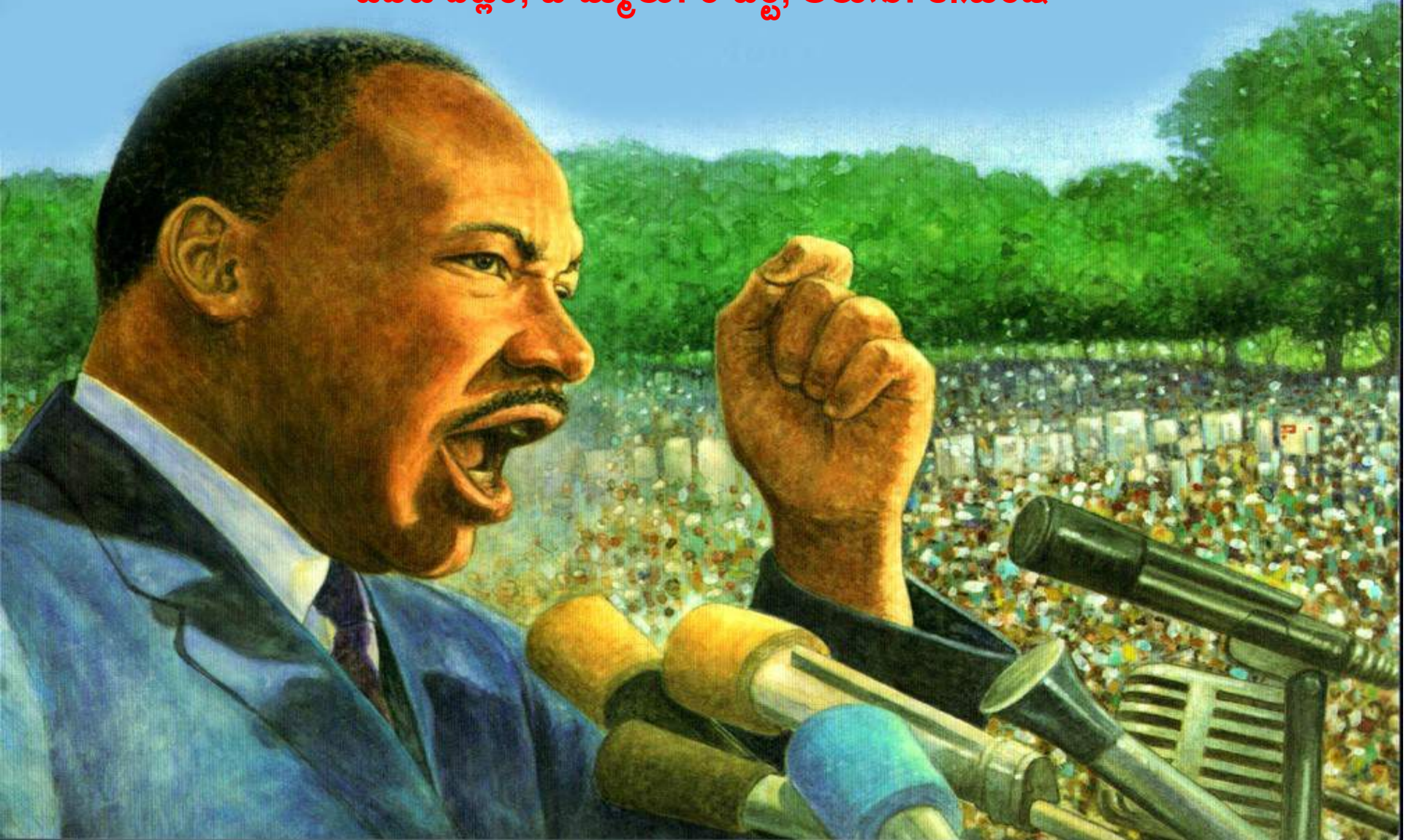

మార్టిన్ లూథర్ కింగ్

డేవిడ్ ఎడ్జర్, బొమ్మలు: రాబర్ట్, తెలుగు: కె.సురేష్

అమెరికాలోని గొప్ప నాయకులలో మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ ఒకరు. అతడు గొప్ప వక్త. ఉద్యోగాలు, బడులలో నల్లవాళ్లను చేరనివ్వని చట్టాలకు వ్యతిరేకంగా అతడు మాట్లాడేవాడు. ప్రజలందరికీ న్యాయమైన చట్టాలు కోరుతూ ప్రదర్శనలు చేపట్టాడు, నిరసనలకు నాయకత్వం వహించాడు.

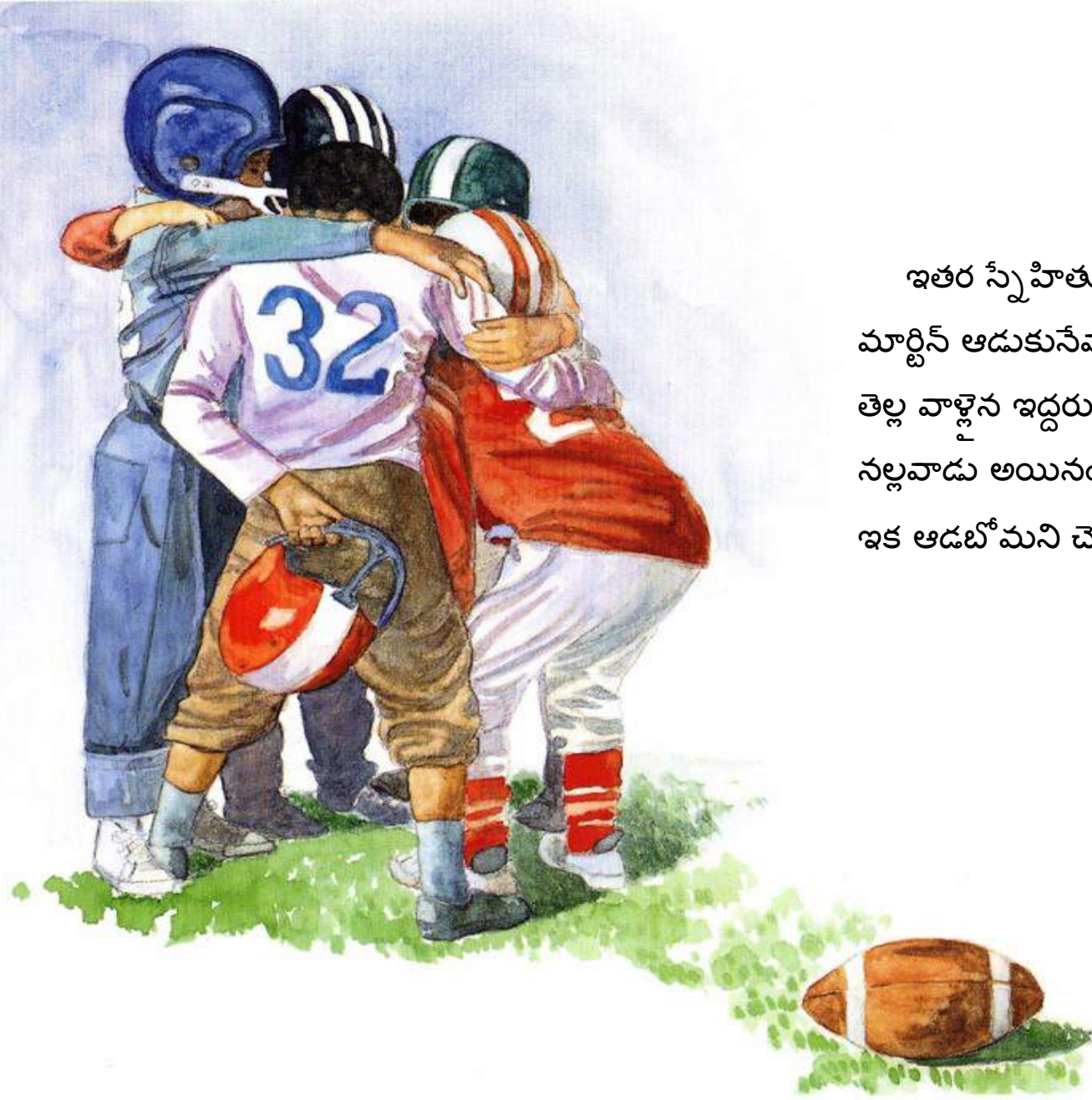

జార్జియాలోని అట్లాంటాలో 1929 జనవరి 15న మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ పుట్టాడు. అతని తండ్రి మతగురువు, తల్లి టీచరు. అతడికి అక్క విల్లీ క్రిస్టిన్, తమ్ముడు ఆల్ఫ్రెడ్ డేనియలు ఉన్నారు.

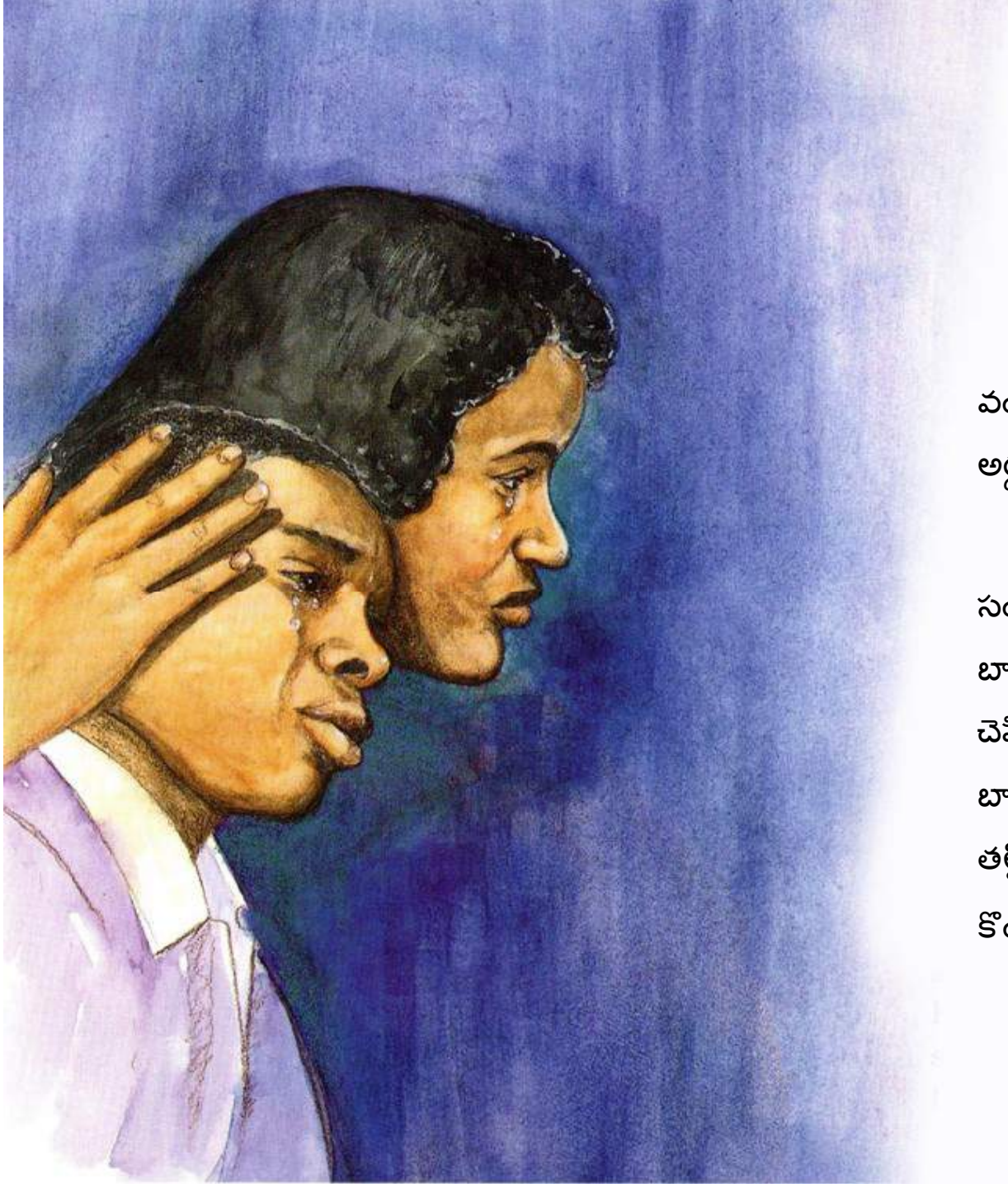
చిన్నప్పుడు మార్టిన్ కి బేస్ బాల్, ఫుట్ బాల్, బాస్కెట్ బాల్ వంటి ఆటలంటే ఇష్టంగా ఉండేది. అతడికి సైకిల్ తొక్కటమన్నా, పాటలు పాడటమన్నా కూడా ఇష్టమే. తండ్రి బోధించే చర్చిలో మార్టిన్ తరచు పాటలు పాడుతుండేవాడు.

అక్క విల్లీ క్రిస్టిన్, తమ్ముడు ఆల్ఫ్రెడ్ డేనియల్ తో మార్టిన్ (మధ్యలో).

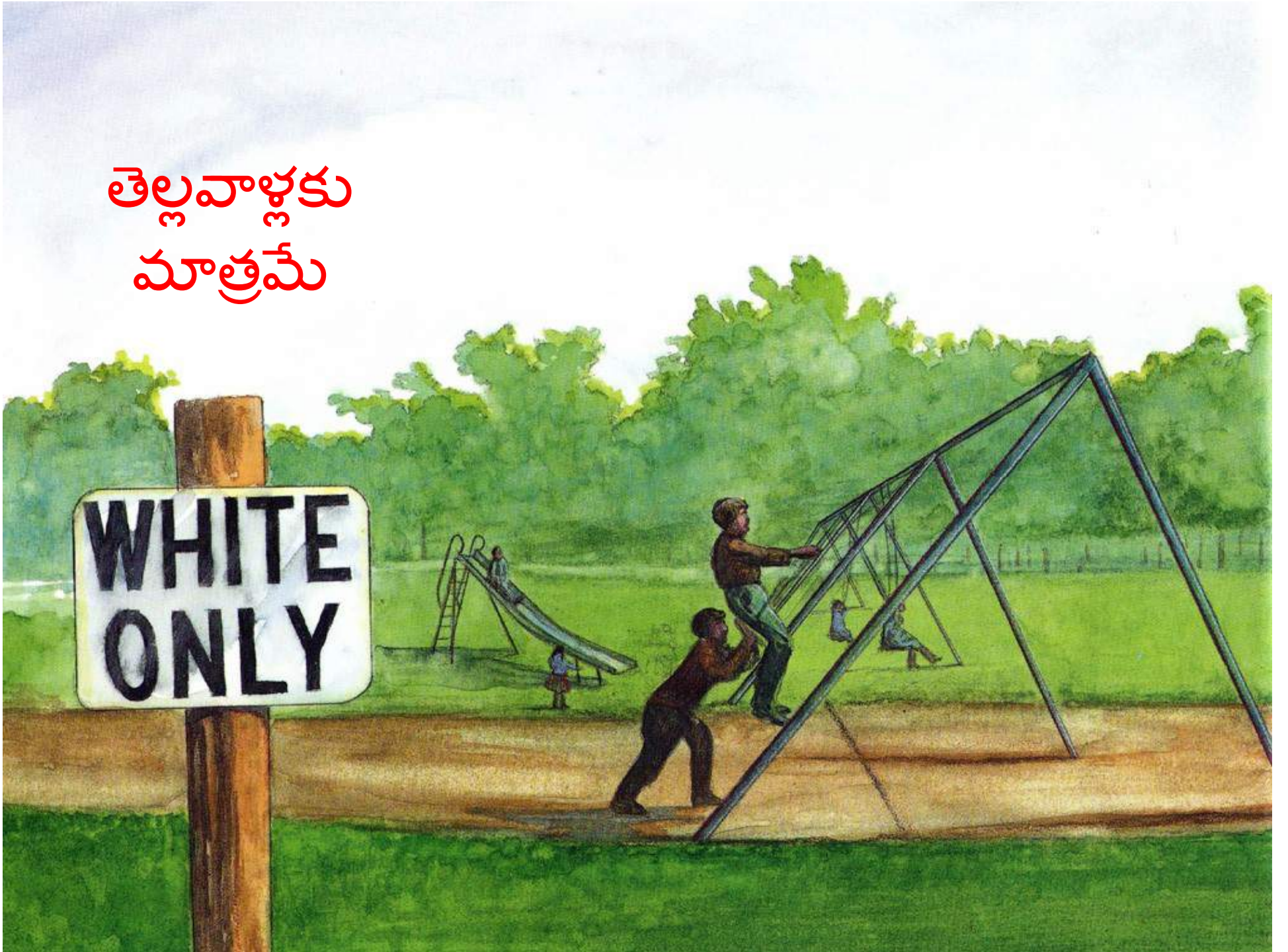
ఇతర స్నేహితులతో కలిసి
మార్టిన్ ఆడుకునేవాడు. ఒక రోజు
తెల్ల వాళ్లైన ఇద్దరు మిత్రులు, అతడు
నల్లవాడు అయినందున అతడితో
ఇక ఆడబోమని చెప్పారు.

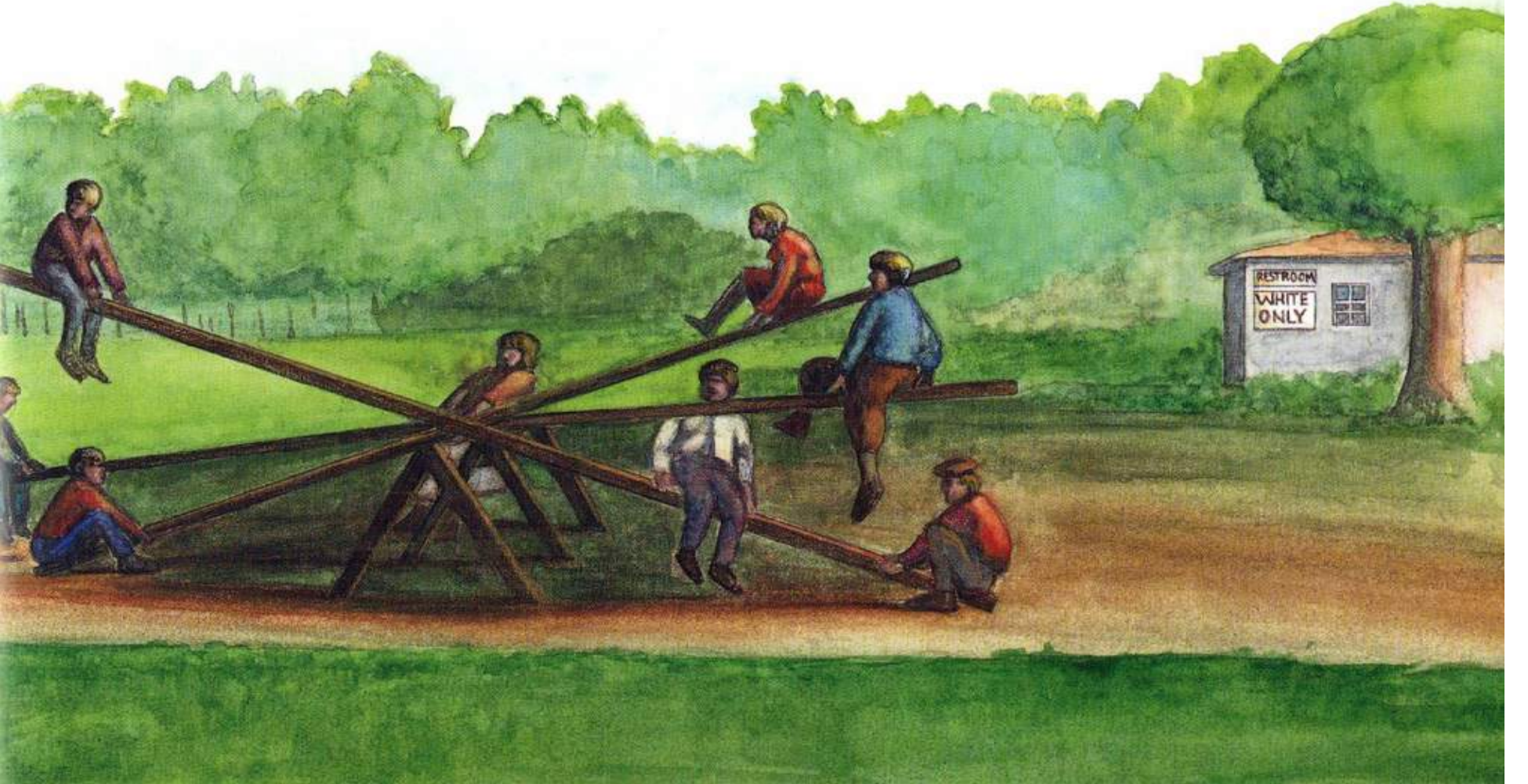
ఇది విని మార్టిన్ ఏడ్వసాగాడు. అతడి
వంటి రంగుతో ఇతరులకు ఏం పనో అతడికి
అర్థం కాలేదు.

చాలా సంవత్సరాల క్రితం నల్లవాళ్ళని
సంకెళ్ళతో అమెరికాకి తీసుకుని వచ్చి
బానిసలుగా అమ్మారని మార్టిన్ కి అతడి తల్లి
చెప్పింది. మార్టిన్ పుట్టటానికి చాలా ముందే
బానిసలకి స్వేచ్ఛ లభించిందని కూడా అతడి
తల్లి చెప్పింది. కానీ, ఇప్పటికీ నల్లవాళ్ళ పట్ల
కొంతమంది అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు.

తెల్లవాళ్ళకు
మాత్రమే

మార్టిన్ డంటున్న అట్లాంటా నగరంలో, అమెరికాలోని మరికొన్ని చోట్ల “**తెల్లవాళ్ళకు మాత్రమే**” అని బోర్డులు పెట్టి ఉండేవి. కొన్ని పార్కులు, ఈతకొలనులు, హోటళ్లు, రెస్టారెంట్లు, పాఠశాలలు వంటివాటిల్లో నల్లవాళ్ళకు ప్రవేశం కూడా ఉండేది కాదు. నల్లవాళ్ళను ఎన్నో ఉద్యోగాలలోకి కూడా అనుమతించేవాళ్ళు కాదు.

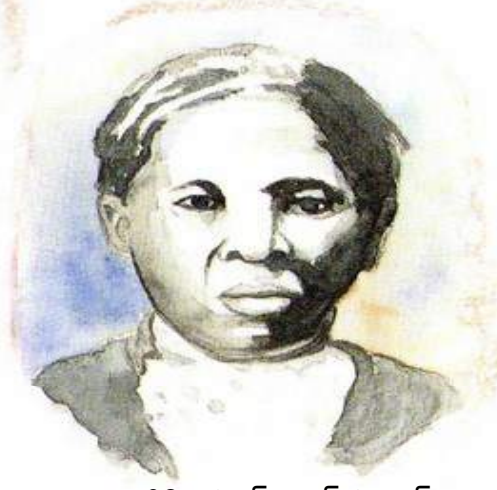

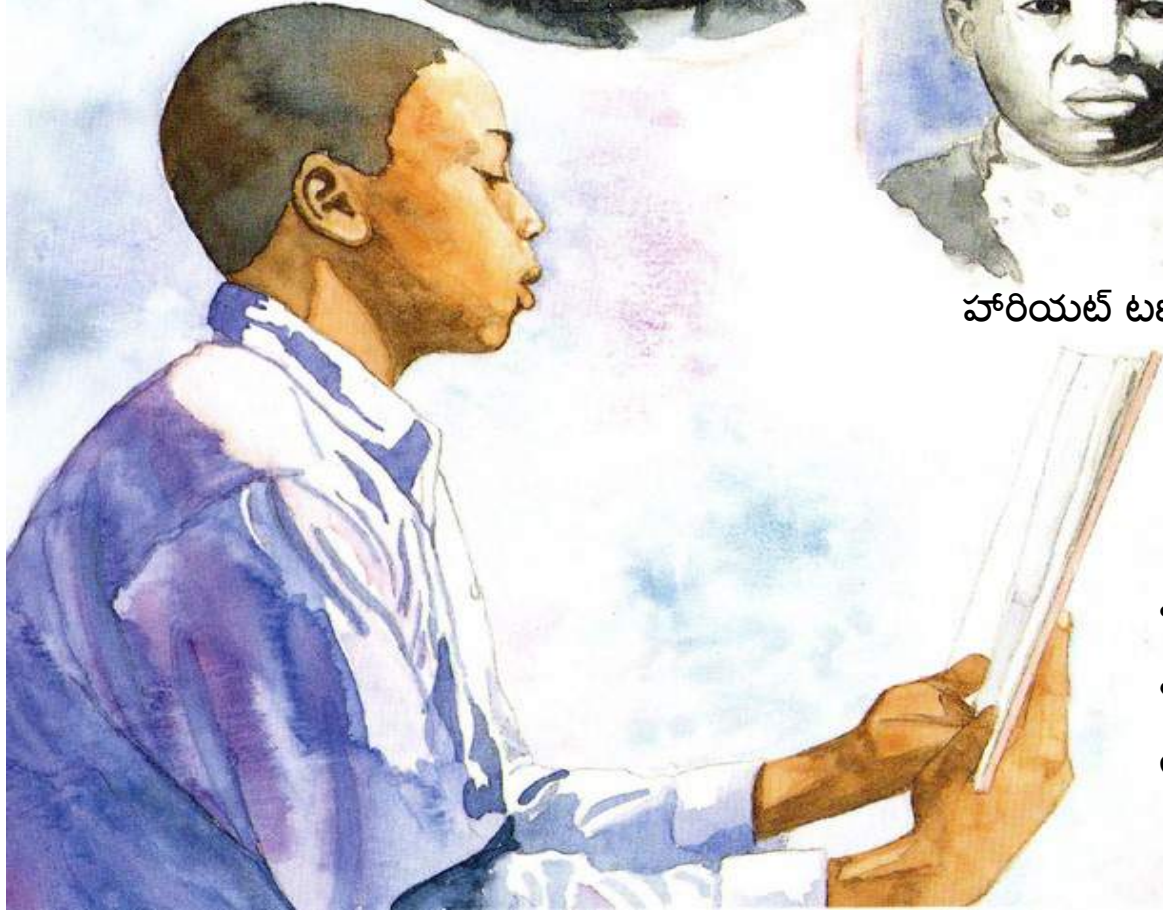
ఫ్రెడ్రీక్ డగ్లస్

జార్జి వాషింగ్టన్ కార్వర్

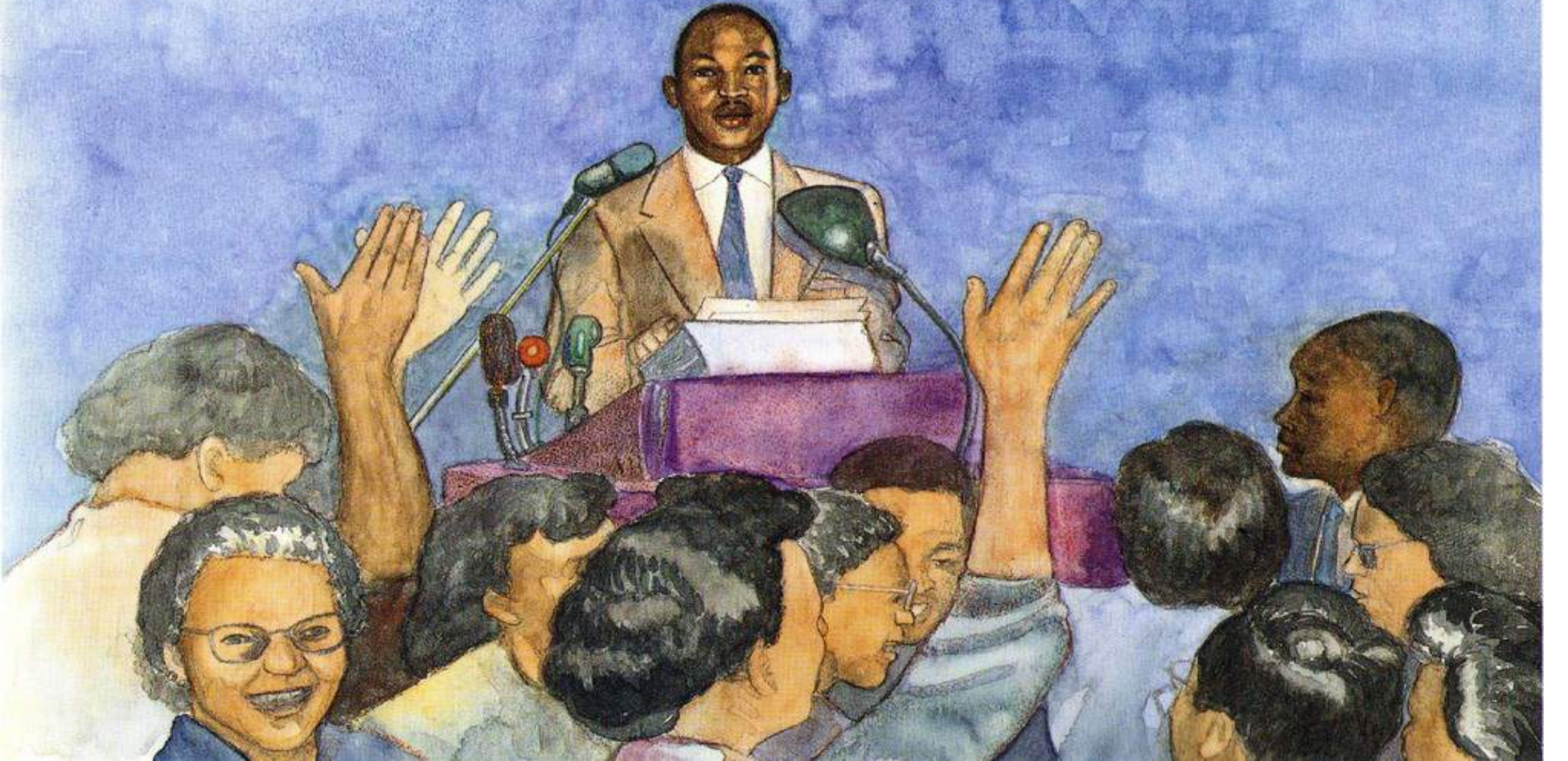

హరీయట్ టబ్మన్

బడికి వెళ్లే వయస్సు వచ్చేకంటే ముందే
మార్టిన్ ఇంటివద్ద చదవటం నేర్చుకున్నాడు.
నల్లజాతి నాయకుల గురించి బాల్యంలోనే
అతడు పుస్తకాలు చదివాడు.

చదువులలో మార్టిన్ చాలా చురుకుగా ఉండేవాడు. రెండు సంవత్సరాలు ముందుగా అతడు ఉన్నత పాఠశాల పూర్తి చేశాడు. అట్లాంటాలోని మోర్ హౌస్ కళాశాలలో చేరేనాటికి అతడి వయస్సు పదిహేను సంవత్సరాలే. కళాశాలలో చదువుతుండగా మార్టిన్ మతగురువు కావాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

మోర్హాస్ కళాశాల నుంచి పట్టా పుచ్చుకున్న తరువాత మార్టిన్ డాక్టరేట్ పట్టా కోసం బోస్టన్ విశ్వవిద్యాలయంలో చేరాడు. అక్కడ చదువుతుండగా అతడికి కొరెట్టా మోర్హాస్ తో పరిచయం అయ్యింది. అక్కడ ఆమె సంగీతం నేర్చుకుంటోంది. వాళ్ల పరిచయం ప్రేమగా మారింది. ఆ తరువాత వాళ్లు పెళ్లి చేసుకున్నారు.

1954లో మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ మతగురువుగా అలబామాలోని మాంట్గోమెరీలో పని మొదలుపెట్టాడు. మరుసటి సంవత్సరమే రోజా పార్క్స్ అనే నల్లజాతి మహిళను మాంట్గోమెరీలో అరెస్టు చేశారు. బస్సులో “**తెల్లవాళ్లకు మాత్రమే**” అన్న భాగానికి సరిగ్గా వెనకనే ఆమె కూర్చోవటం దానికి కారణం. బస్సులో సీట్లన్నీ నిండిపోవటంతో ఒక తెల్ల వ్యక్తి కూర్చోటానికి కండక్టరు ఆమెను సీట్లోంచి లేవమన్నాడు. అందుకు రోజా పార్క్స్ ఏమాత్రం ఒప్పుకోలేదు.

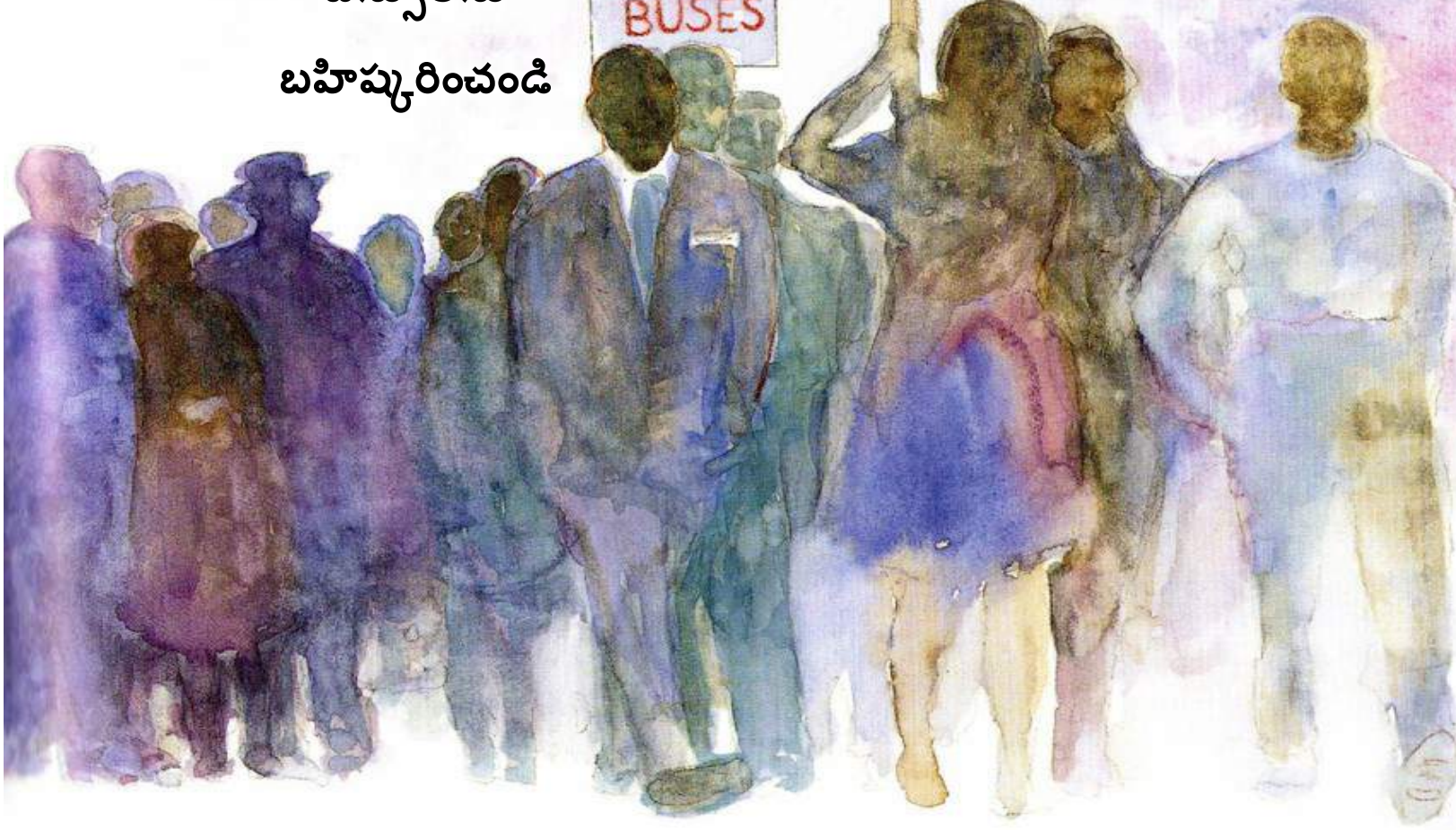

ప్రజా రవాణా
బస్సులను
బహిష్కరించండి

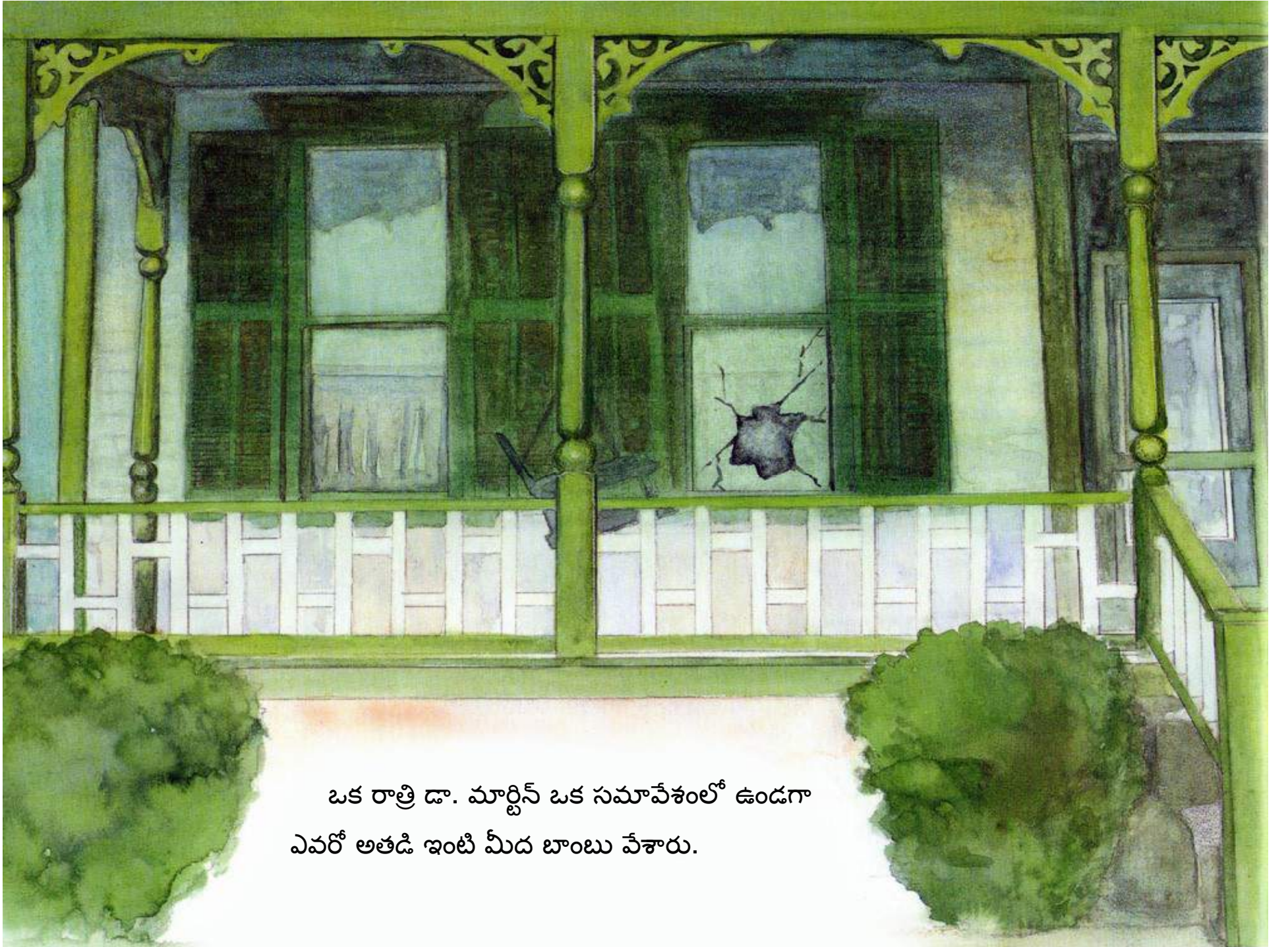
BOYCOTT
PUBLIC
BUSES

EQUAL
RIGHTS

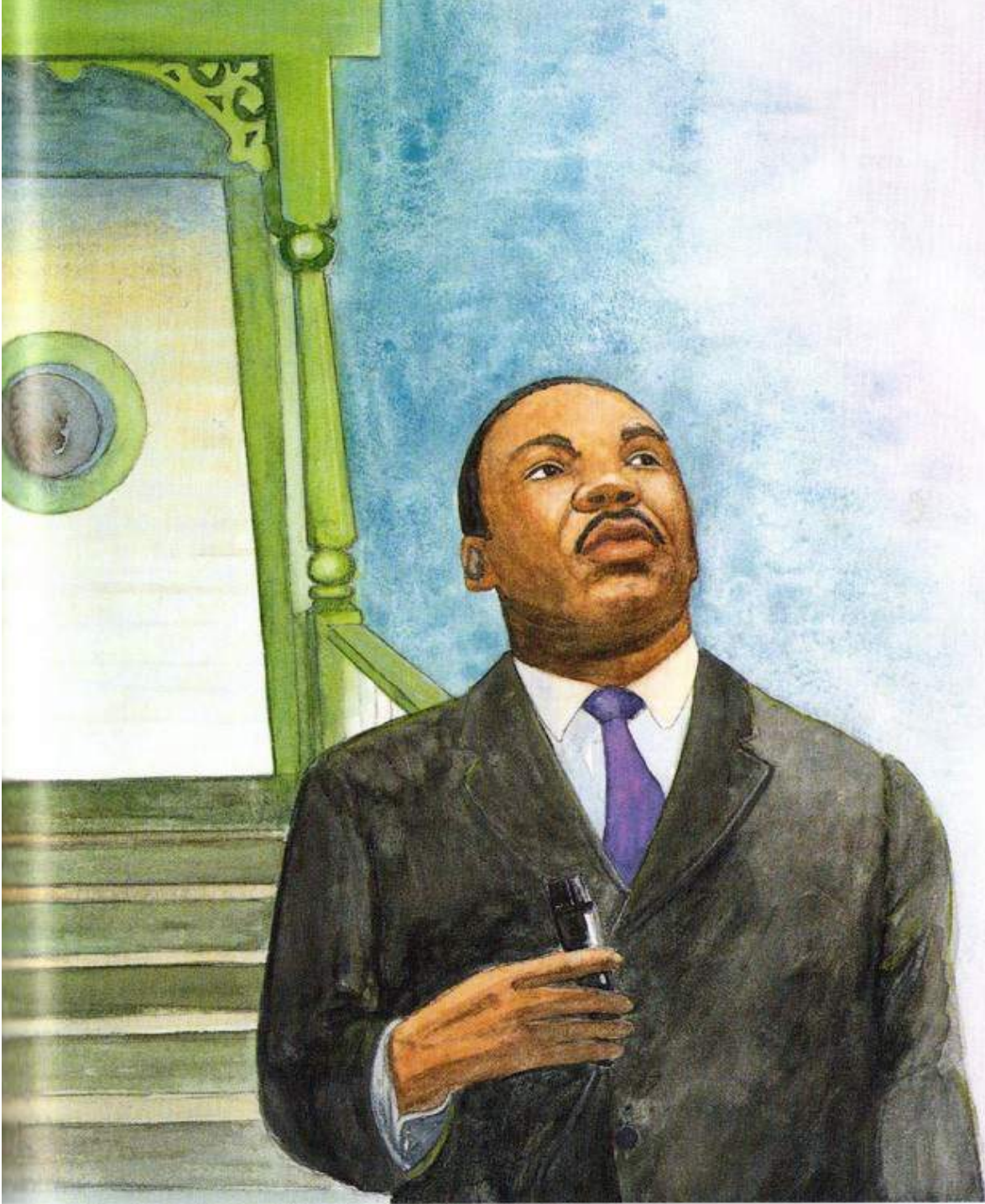
సమాన
హక్కులు

ఒక నిరసనప్రదర్శనకు డా. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ నాయకత్వం వహించాడు. నగరంలోని నల్లజాతీయులందరు బస్సులను బహిష్కరించారు. “తన్నులు తినీ, తినీ అలసిపోయే సమయం ఒకటి వస్తుంది,” అని డా. మార్టిన్ అన్నాడు.

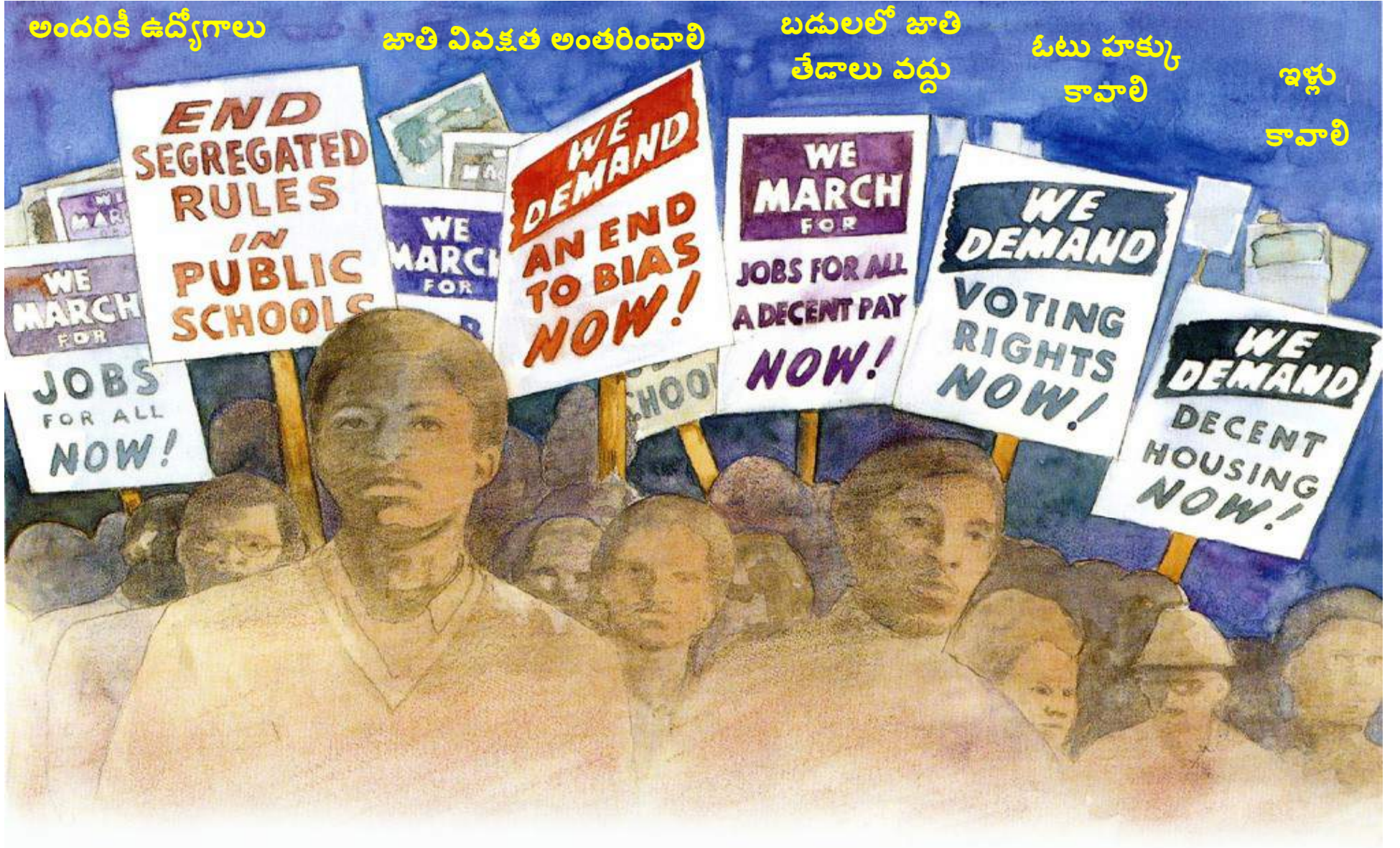
ఒక రాత్రి డా. మార్టిన్ ఒక సమావేశంలో ఉండగా
ఎవరో అతడి ఇంటి మీద బాంబు వేశారు.

మార్టిన్ అనుచరులు దీనితో
చాలా కోపోద్రిక్తులయ్యారు.
వాళ్లతో కొట్లాట పెట్టుకోవాలని
వాళ్లకుంది. కాని మార్టిన్ వాళ్లను
శాంతపరిచి ఇళ్లకు పంపించివేశాడు.
“మన తెల్ల సోదరులను మనం
ప్రేమించాలి,” అతడు చెప్పాడు,
“ద్వేషాన్ని మనం ప్రేమతో
ఎదుర్కోవాలి.”

ప్రజారవాణా బస్సులకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం ఒక
సంవత్సరం పాటు నడిచింది. బస్సులనుంచి
“తెల్లవాళ్లకు మాత్రమే” అన్న బోర్డులు తొలగించిన తరువాతే
ఉద్యమం ఆగింది.

అందరికీ ఉద్యోగాలు

జాతి వివక్షత అంతరించాలి

బడులలో జాతి
తేడాలు వద్దు

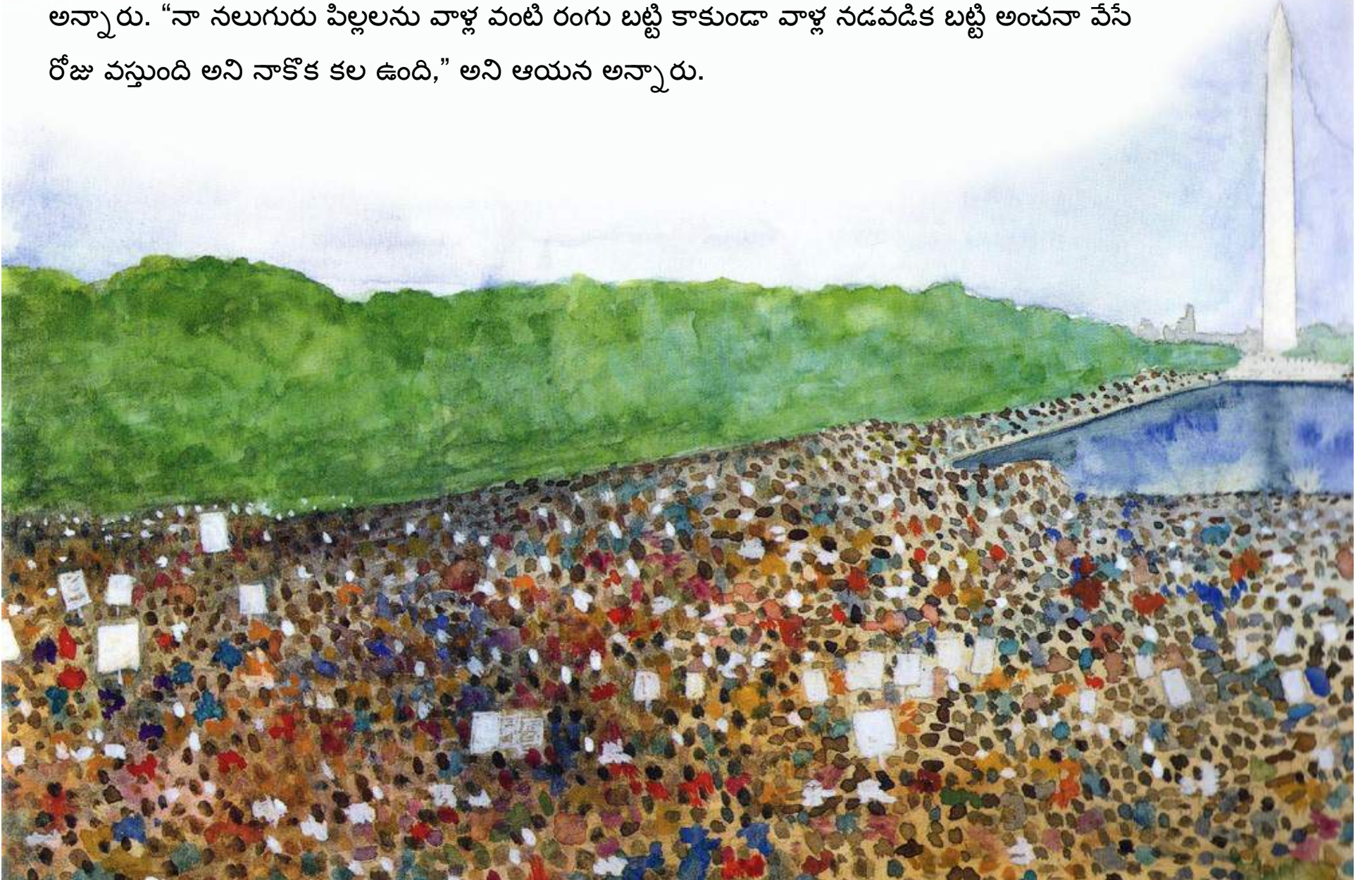
ఓటు హక్కు
కావాలి

ఇళ్లు
కావాలి

1960లో అట్లాంటా తిరిగి వెళ్లాలని డా. మార్టిన్ నిర్ణయించుకున్నారు. అక్కడ ఆయన **“తెల్లవాళ్లకు మాత్రమే”** ఉద్దేశించిన ప్రయాణీకుల గదులు, భోజన హోటళ్లు, మరుగుదొడ్లు వంటివాటికి వ్యతిరేకంగా శాంతియుత ఉద్యమం చేపట్టారు. స్వేచ్ఛ కోసం ఆయన అనేక నిరసనలు నిర్వహించారు.

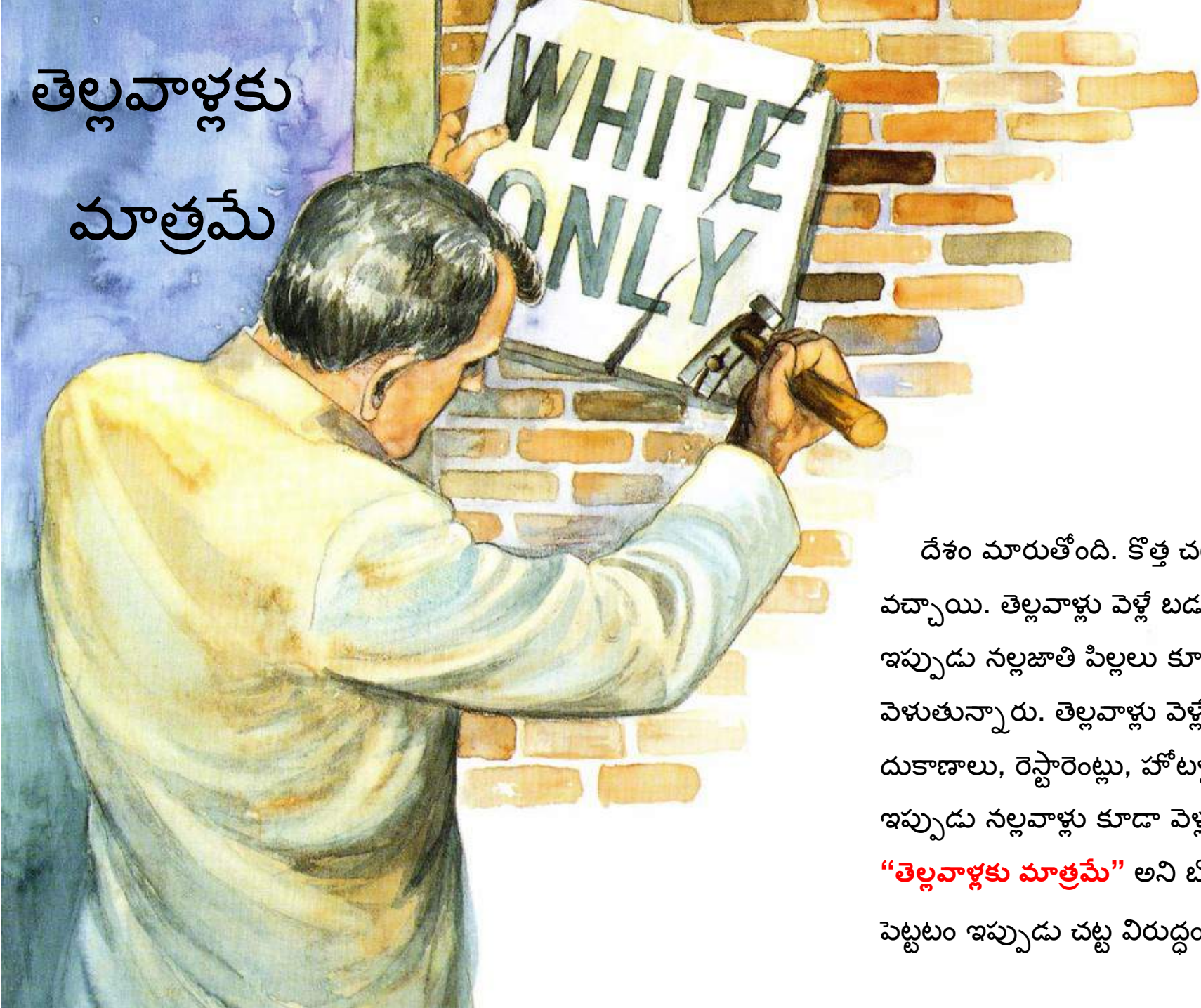
1963లో డా. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ ప్రదర్శన అన్న అతి పెద్ద ప్రదర్శన నిర్వహించారు. ఈ ప్రదర్శనలో తెల్లవాళ్లు, నల్లవాళ్లు రెండు లక్షలమంది దాకా పాల్గొన్నారు. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ “నాకొక కల ఉంది,” అన్నారు. “నా నలుగురు పిల్లలను వాళ్ల వంటి రంగు బట్టి కాకుండా వాళ్ల నడవడిక బట్టి అంచనా వేసే రోజు వస్తుంది అని నాకొక కల ఉంది,” అని ఆయన అన్నారు.

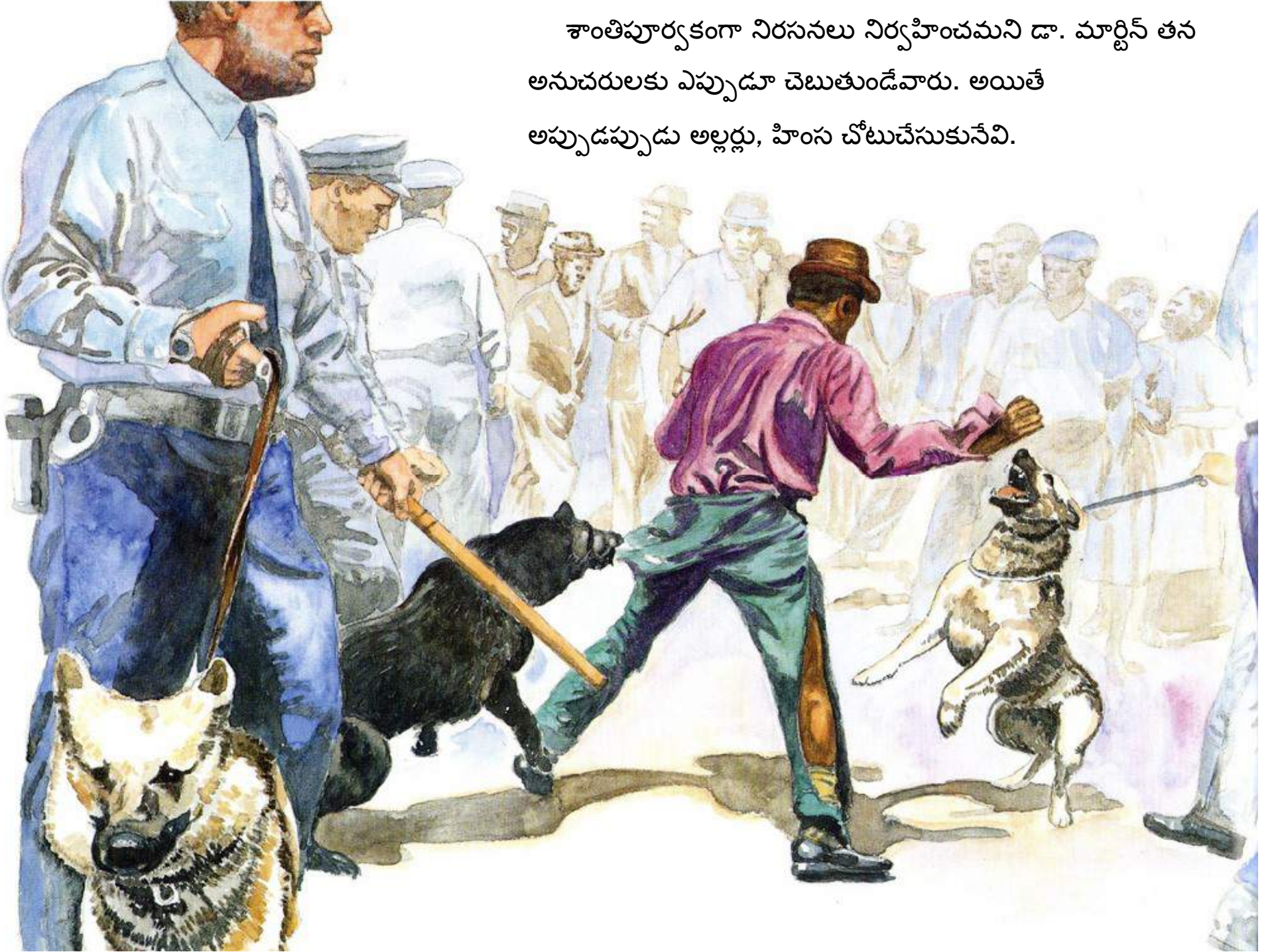
మరుసటి సంవత్సరం, అంటే 1964లో డా. మాట్టిన్ ని అత్యున్నత బహుమతి అయిన నోబెల్ శాంతి బహుమతితో సన్మానించారు.

తెల్లవాళ్ళకు మాత్రమే

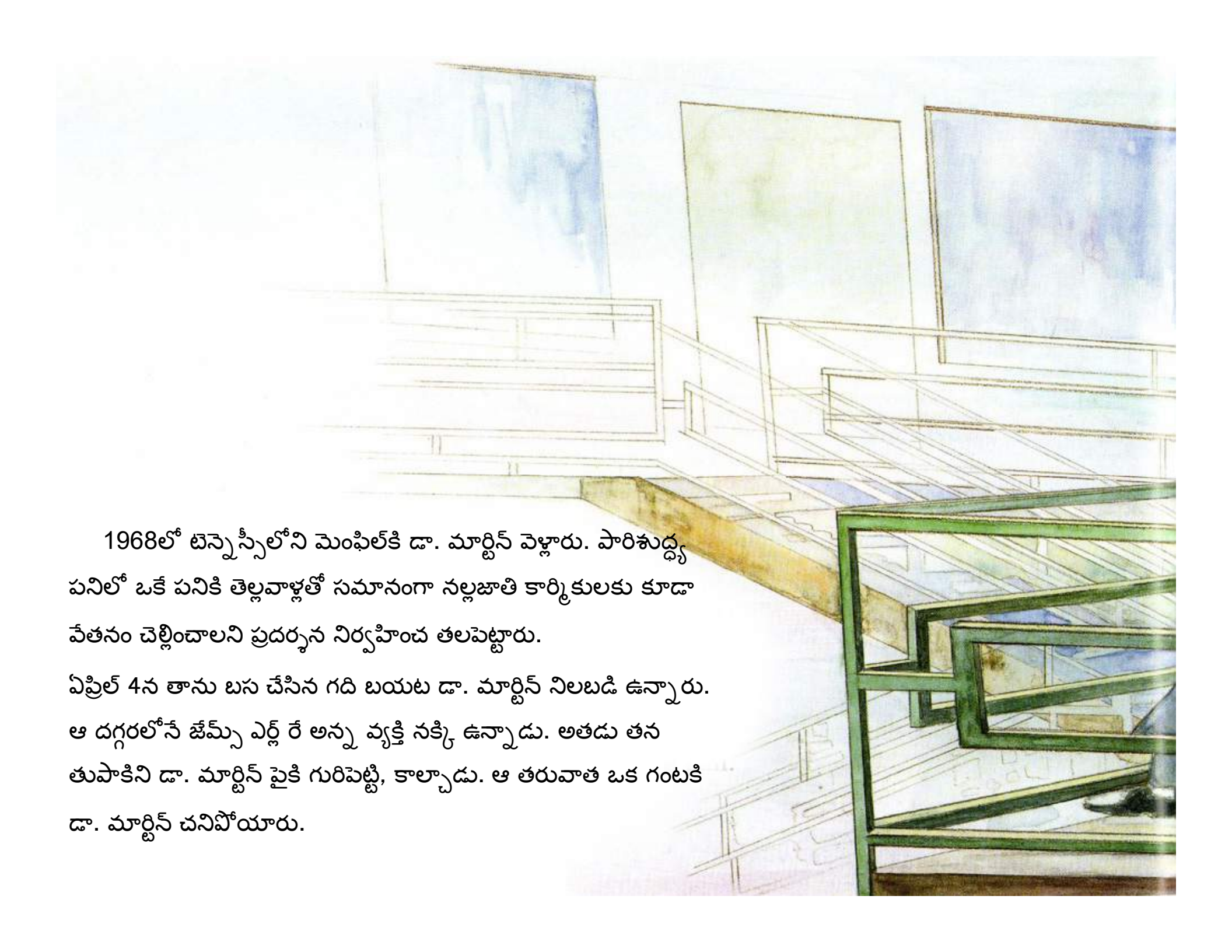

దేశం మారుతోంది. కొత్త చట్టాలు
వచ్చాయి. తెల్లవాళ్ళు వెళ్లే బడులకు
ఇప్పుడు నల్లజాతి పిల్లలు కూడా
వెళుతున్నారు. తెల్లవాళ్ళు వెళ్లే
దుకాణాలు, రెస్టారెంట్లు, హోటళ్ళకు
ఇప్పుడు నల్లవాళ్ళు కూడా వెళ్ళవచ్చు.
“తెల్లవాళ్ళకు మాత్రమే” అని బోర్డులు
పెట్టటం ఇప్పుడు చట్ట విరుద్ధం.

శాంతిపూర్వకంగా నిరసనలు నిర్వహించమని డా. మార్టిన్ తన
అనుచరులకు ఎప్పుడూ చెబుతుండేవారు. అయితే
అప్పుడప్పుడు అల్లర్లు, హింస చోటుచేసుకునేవి.

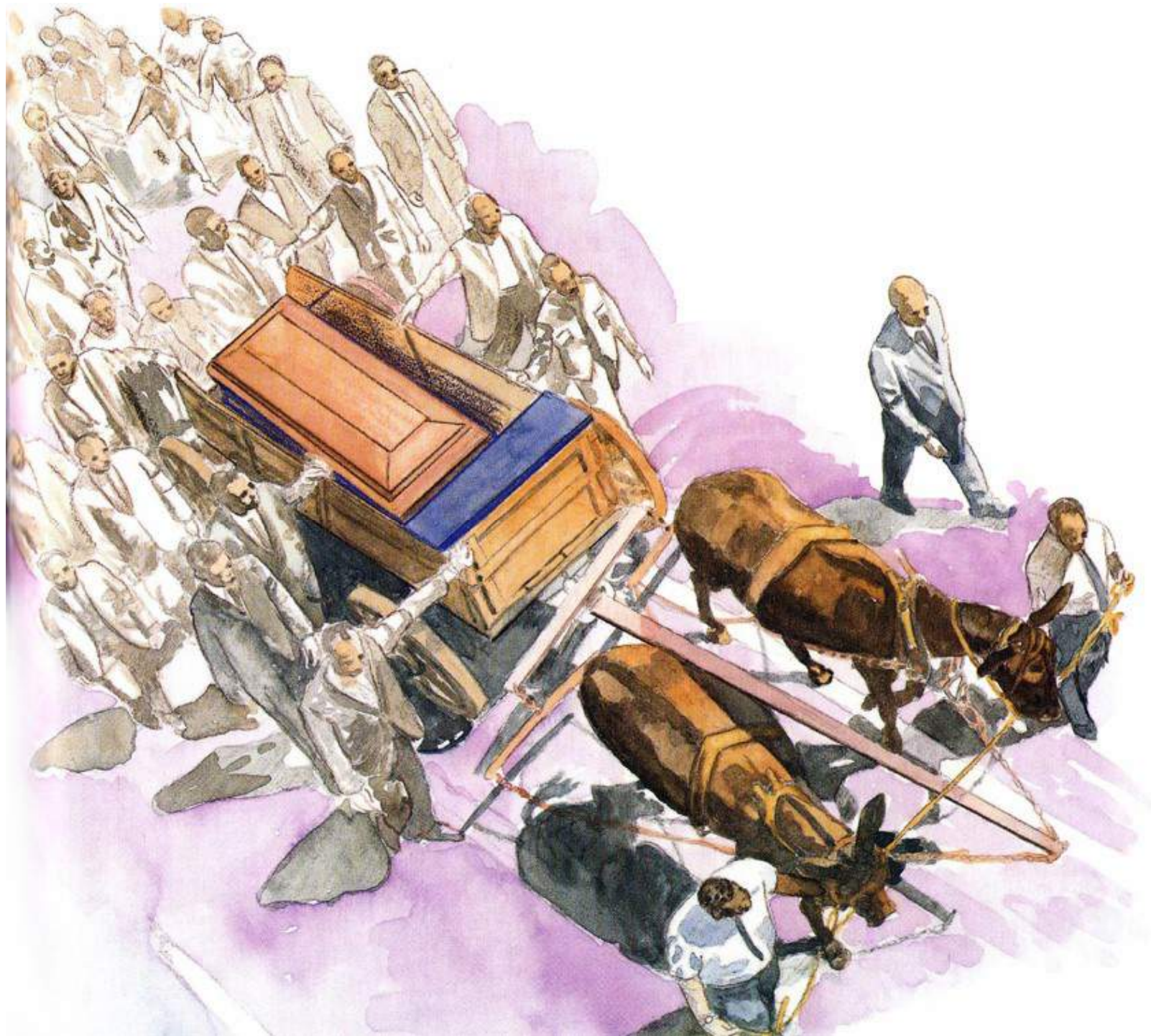
1968లో టెన్నెస్సీలోని మెంఫీల్కి డా. మార్టిన్ వెళ్లారు. పారిశుద్ధ్య పనిలో ఒకే పనికి తెల్లవాళ్లతో సమానంగా నల్లజాతి కార్మికులకు కూడా వేతనం చెల్లించాలని ప్రదర్శన నిర్వహించ తలపెట్టారు.

ఏప్రిల్ 4న తాను బస చేసిన గది బయట డా. మార్టిన్ నిలబడి ఉన్నారు. ఆ దగ్గరలోనే జేమ్స్ ఎర్ల్ రే అన్న వ్యక్తి నక్కీ ఉన్నాడు. అతడు తన తుపాకిని డా. మార్టిన్ పైకి గురిపెట్టి, కాల్చాడు. ఆ తరువాత ఒక గంటకి డా. మార్టిన్ చనిపోయారు.

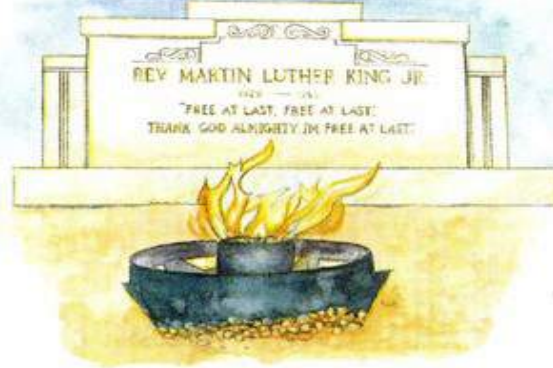

ద్వేషం, ముందుగానే ఏర్పరచుకున్న వ్యతిరేక భావం, హింసలు లేని
స్వేచ్ఛాయుత ప్రపంచం గురించి మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ కలలు కన్నారు.
అతడి సమాధి శిలాఫలకం మీద, “నేను ఇప్పుడు స్వేచ్ఛాజీవిని,” అన్న
మాటలు ఉన్నాయి.

ముఖ్యమైన తారీకులు

- 1929 జనవరి 15న జార్జియాలోని అట్లాంటాలో పుట్టారు
- 1947 చర్చిలో మతగురువు అయ్యారు
- 1953 అలబామాలోని మేరియాన్లో కోరెట్టా స్కాట్తో పెళ్లి
- 1955-56 అలబామాలోని మాంటెగోమెర్లీలో బస్సుల బహిష్కరణ మొదలు
- 1963 ఆగస్టు 28న వాషింగ్టన్లో అతిపెద్ద నిరసన ప్రదర్శన. లింకన్ మెమోరియల్ మెట్ల మీద నుంచి “నాకొక కల ఉంది...” అన్న ప్రసిద్ధ ఉపన్యాసం ఇచ్చారు
- 1964 నోబెల్ శాంతి బహుమతితో సన్మానం
- 1968 మెంఫీస్లో ఏప్రిల్ 4న హత్యకు గురయ్యారు
- 1983 మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ జీవితం, ఆదర్శాలకు గౌరవ సూచకంగా ప్రతి సంవత్సరం జనవరి నెలలోని మూడవ సోమవారాన్ని అమెరికా ప్రభుత్వం సెలవు దినంగా ప్రకటించింది

మార్జిన లూథర్ కింగ్ గురించి బొమ్మల పుస్తకం

